

A fejlesztés közös koncepciója

Kojanitz László
szakmai vezető

A tankönyvek szerepének és megoldásainak koncepcionális újragondolása

Egyensúly keresése a gyakorlati tapasztalatok és az oktatáseméleti koncepciók alkalmazása között

Tanulóközpontú oktatás és a kompetenciafejlesztés előtérbe állítása

A személyre szabott tanulás feltételeinek megteremtése

A tanítást-tanulást teljes körűen kiszolgáló eszközrendszerek kifejlesztése és működtetése

Fokozatos áttérés a nyomtatott tankönyvekről a digitális tananyagok használatára: a korszerű kommunikációs technológiai lehetőségek alkalmazása a tanításban

Kutató-fejlesztő munkacsoportok felállítása

Fejlesztésalapú kutatás: a kísérleti tankönyvek gyakorlati kipróbálása

A tankönyvek szerepe

A valóság értelmes struktúrákban való megragadása és közvetítése

Megbízható referencia tudás biztosítása

Képességfejlesztés: tanulói feladatok + jól szervezett ismeretek

A szövegértési és szövegalkotási képességek fejlesztése

Hatékony tanítási és tanulási stratégiák közvetítése

Az ismeretforrások közötti kapcsolatok megteremtése

A tanulás minden összetevőjének mozgósítása és fejlesztése

A tankönyv a tanulás minden összetevőjéhez megfelelő feltételeket kell, hogy biztosítson:

- az ismeretek megértése, tanulása
- az ismeretek alkalmazását biztosító műveletek tanulása
- problémák, problémahelyzetek elemzése és a problémamegoldás tanulása
- a tanulás módszereinek tanulása
- gondolkodási eljárások tanulása
- szociális viszonyulások, magatartásformák tanulása

A tevékenységekre épülő tanítás-tanulás támogatása

A gyerek önállóságának hangsúlyozása a tanulásban

Az iskolai tanulás akkor igazán értékőrző, ha biztosítja a gyerekeknek a *produktív tanulást*: feladat- és problémamegoldások, kreativitást, az eredetiséget, rugalmasságot, találékonyságot mozgósító tevékenységek

A *reproduktív tanulás* is feladatmegoldásokon keresztül történik: a gyerekek az elsajátítandó ismereteket, viszonyulásokat is tevékenységgé alakítva, tevékenységbe ágyazva tanulják

A tanulók tehetségének és kreativitásának felszínre hozása

A tankönyveknek alkalmat kell adnia arra, hogy a tanulás során a diákok ne csak a nyelvi és a logikai intelligenciájukat használhassák

Minden műveltségterület esetében meg kell találni a lehetőséget arra, hogy minél több intelligenciaterület szerepet kaphasson a tanulásban (pl. térbeli, vizuális, zenei, társas, személyes, természeti)

A tanulói gondolkodás fejlesztése

Olyan tankönyvekre van szükség, amelyek képesek formálni a tanulók gondolkodásmódját és segítik őket abban is, hogy hatékonyan tudjanak tanulni

A tankönyveknek elő kell segítenie, hogy a pedagógusok a lényeges összefüggésekre koncentráljanak

Képesek legyenek a tanulók a szakértők szemüvegén keresztül is nézni a világot, s ezáltal az új információk és jelenségek értelmezésére is alkalmas adaptív tudáshoz jutni

A tankönyvek tervezésének és kidolgozásának közös alapelvei

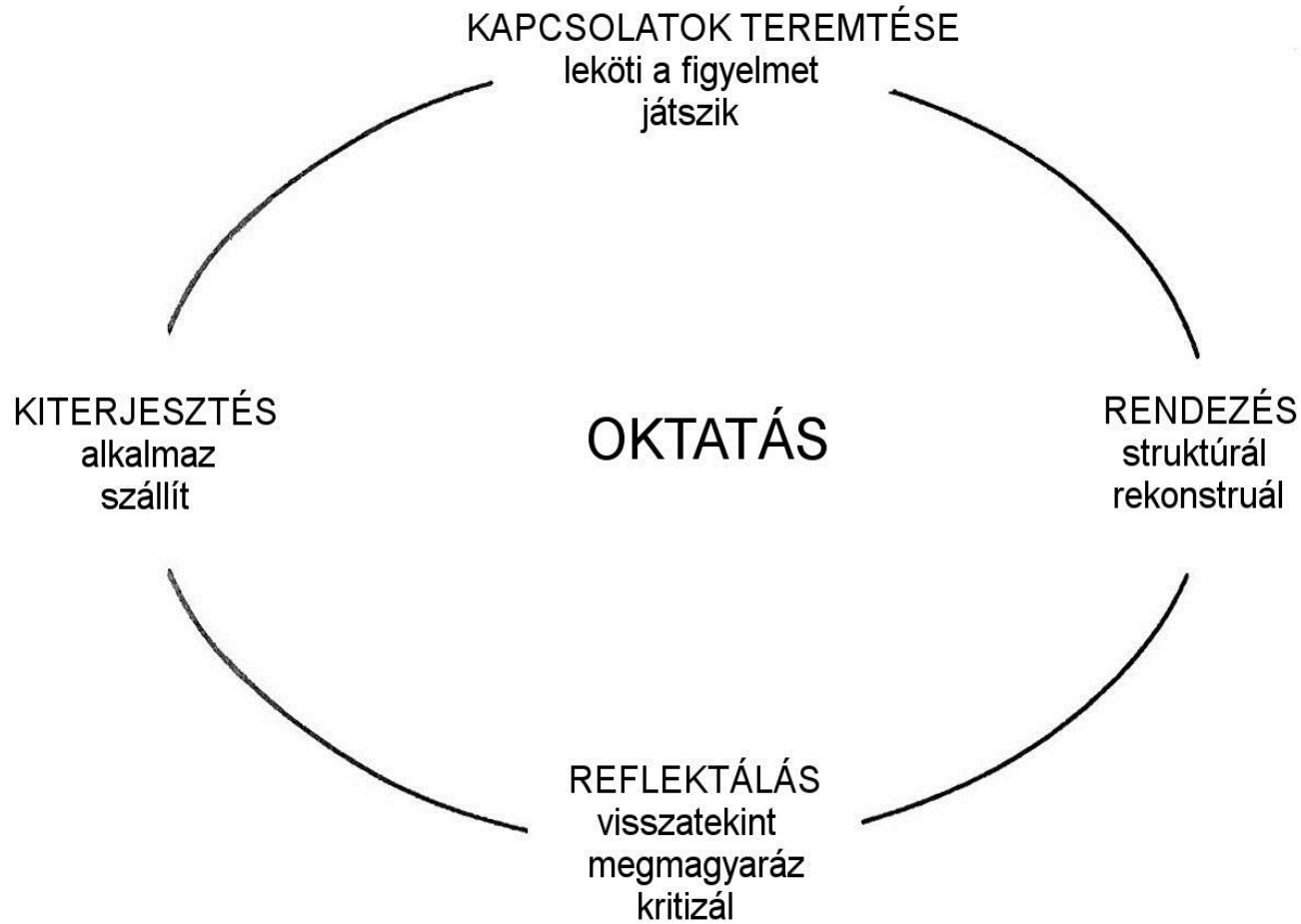
Érthetőség: ismerős, érdekes,
strukturált

A lényegyet megragadó
tananyagtervezés: kulcsfogalmak

Tanulóközpontú oktatás

A tanulóközpontú oktatás modellje

A tanulás eredményességét javító megoldások a tankönyvekben

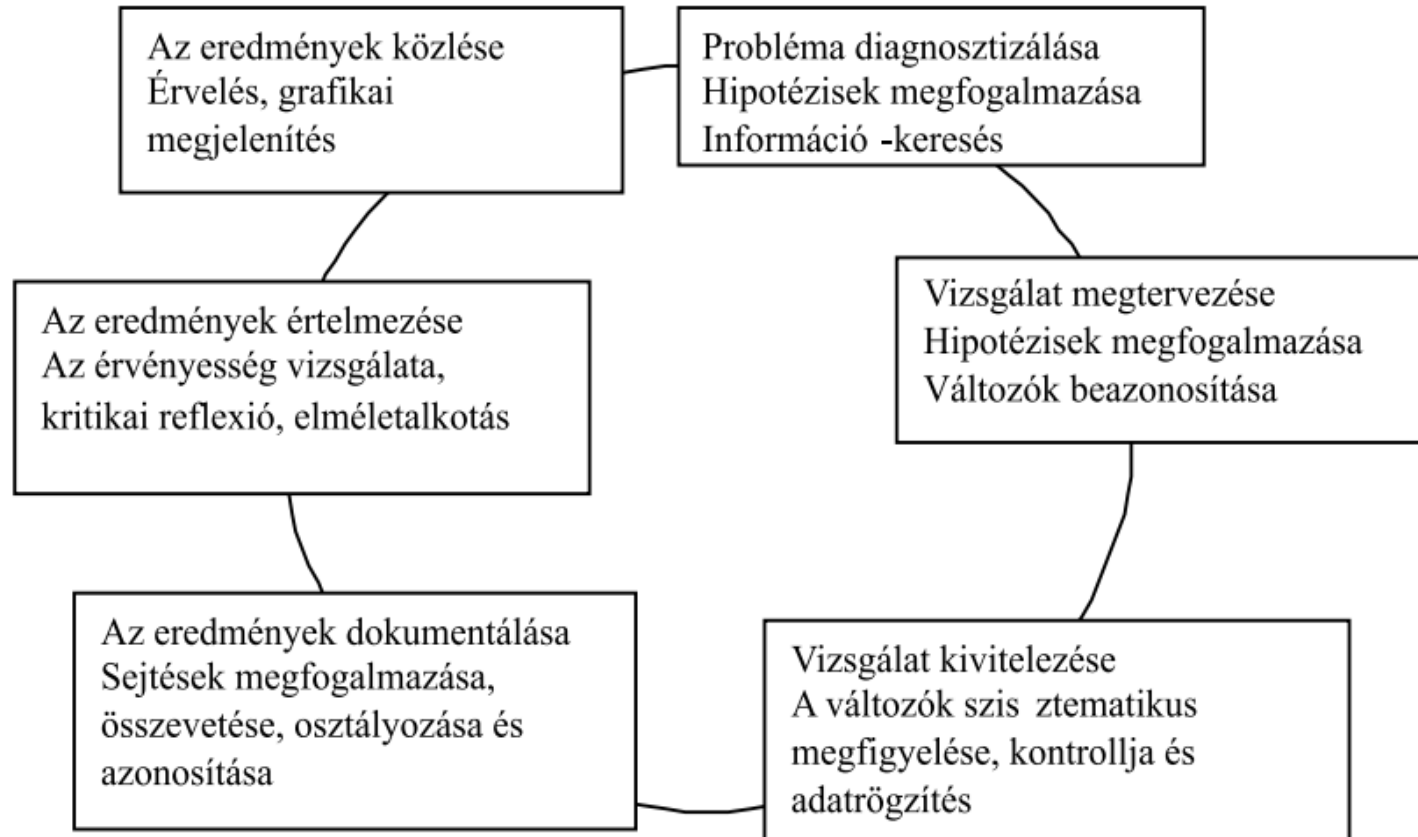
- Tartalmi és formai tekintetben is eltérnek egymástól az első és a második két évben (pl. 5-6. és 7-8.)
- A tanulási célt meghatározó és téma lényegét bemutató bevezetések
- Előzetes ismeretek feltárását elősegítő csoportos feladatok
- Jól strukturált ismeretanyag
- Önálló munkát igénylő tanulói feladatok
- Problémafelvető szövegek, ábrák és kérdések

- Személyes tapasztalatokra történő utalások
- A tanulói reflektálásra véleményalkotásra ösztönző kérdések
- A korábbi elképzelések és ismeretek újragondolására készítő feladatok
- Az új ismeretek valódi megértését (nem csak felmondását) igénylő ellenőrző feladatok

A kutatásalapú tanulás feltételeinek megteremtése

A kutatásalapú tanulás ciklusa (Forrás: Csíkos Csaba: A PRIMAS program)

A szövegértési és a szövegalkotási képességek fejlesztése

Az adott műveltség- vagy tudományterület szövegeinek megértéséhez szükséges olvasásértési stratégiák gyakoroltatása

Minták adása a szaktanároknak arra, miként lehet a tartalom megtanítását és a tanulók speciális szövegértési és szövegalkotási képességeinek fejlesztését összekapcsolni

A tankönyvek és a digitális tananyagok „összeolvadása”

A tanulók tevékenykedtetéséhez, a kompetenciák fejlesztéséhez, a differenciált gyakorlás feltételeinek megteremtéséhez a tankönyv tartalmához illeszkedő digitális tananyagok is rendelkezésre állnak

A tankönyv digitális tartalmakkal és szolgáltatásokkal is kibővített változata e-könyv olvasó program használatával bárhol és bármikor gyorsan és könnyen elérhető a tanárok és a diákok számára

A tankönyvek vizuális elemei a digitális környezet lehetőségeivel és sajátosságaival is összhangban vannak

A digitális eszközök kibővítik a személyre szabott tanulás lehetőségeit

- A tanulók eredményei és produktumai egyéni portfóliókba rendezhetők
- A tanár személyre szabott feladatokat adhat az egyes diákoknak vagy a diákok kisebb csoportjainak
- A tanulók többféle műfajban mutathatják meg, hogy mit tudnak
- A tanulók alternatív tartalmak és feladatok közül választhatnak
- Lehetőség van egyéni tutorálásra és kommunikációra a tanár és a diák között
- A tanulók kooperatív jellegű feladatokat is tudnak végezni, produktumaikat meg is oszthatják egymással
- A tanuló saját jegyzeteket, megjegyzéseket kapcsolhat a tankönyvi tartalomhoz

Köszönöm a figyelmet!

www.ofi.hu

